

Koronavírus és a munkaerőpiac

2020. februárjában a vírus magyarországi megjelenésének hatása szinte azonnal megmutatkozott a magyar munkaerőpiacon is. Ez a folyamat időről időre előre haladva tovább fog erősödni várhatóan nagy bizonyossággal addig amíg a vakcina nem fog rendelkezésünkre állni, vagy legalábbis belátható közelségbe kerülni.

Ez év februárjában több mint 50 ezer álláskereső jelent meg az ellátó rendszerben nyilvántartásba vétel végett. Sokan visszatérőként, de több mint 10%-uk új nyilvántartottként, első alkalommal történő regisztrálóként.

Ennek a folyamatnak a leképződése azt alapozza meg, hogy a magyar munkaerőpiacon a sebezhetőség adott, a munkaerőpiac sérülékeny, a kormányzati intézkedések hiányossága pedig vissza köszön!

Várhatóan az április-május-júniusi hónapok vissza igazolódása még kedvezőtlenebb képet fognak festeni, egyrészt a folyamatok „elmélyülése”, másrészt az elégtelen kormányzati intézkedések mivoltából fakadóan.

Néhány hónap elteltével a (munkanélküliek), álláskeresők száma akár 100-150ezer fővel is tovább emelkedhet (a semmit mondó kormányzati intézkedések 150-250 ezer fővel), ami az el lehetetlenülő helyzetek sokaságát tovább fogja növelni.

Az, hogy csak május elsejétől igényelhető bértámogatás, alapból igen sok vállalkozást kirekeszt a lehetőségből, hiszen azon gazdálkodó szervezetek, akik rövid idő alatt túl nagy veszteségeket kell(et), hogy elszenvedjenek adott esetben megsem érik a segítség lehetőségét. **A kormány elmulasztja azt a lehetőséget, hogy „aki gyorsan ad az kétszer ad”.**

A kétkező dolgozó emberek körében a munkahelyek elvesztésétől való félelem egyre növekszik, ennek bekövetkezte kapcsán viszont szinte kilátástalannak ítélik helyzetüket, amit még tovább erősít az, hogy az álláskeresési támogatás maximális futamideje Európában Magyarországon a legkevesebb (3hónap) igen alacsony ellátási szinttel párosítva.

Azonnali intézkedéssel minimum 9 (6) hónapra növelni kell az ellátási időt és emelni kell az ellátás mértékét legalább a minmálbér összegére minden ellátott esetében.

Az újra elhelyezkedés esélye igen kicsi! Ezért a munkájukat elvesztőket vagy egy hosszabb futamidejű, magasabb ellátási szintű támogatásban kell részesíteni, vagy az állásukat elvesztés időpontjától a vészhelyzet fennállását követő 3 hónap elteltéig legalább a minmálbérnek megfelelő támogatásban részesíteni az ellehetetlenülés elkerülése érdekében.

Mind annak ami (körülöttünk) velünk történik a gazdasági hatásai mellett kemény társadalmi hatásai is vannak. A gazdaságban mérhető visszaszorulás következett és következik be, melynek hatását csökkenteni kell. A megtorpanás

időszakának rövidítését, áthidalását és annak eszközeit kell megtalálni és igen gyorsan az újra indulás módját, mikéntjét is ki kell tudni alakítani.

Mind ezek mellett mint ahogyan már említettem a munkaerőpiacon zajló negatív folyamatokból származó **társadalmi hatást is kezelni kell**, mely megerősítheti az újra indulásra való készenállás lehetőségét.

Hathatós kormányzati beavatkozásra és nem „maszatolásra” van szükség.

- **Legfontosabb cél a munkaerő megtartása** akár további adó és járulék csökkentésekkel azon esetekben ahol a munkaadó nem akarja elveszíteni dolgozóját és munkavégzés nélkül is biztosítja a fizetését.
- **Fontos a vállalkozások hiteltörlesztési kötelezettségeit érintő segítségnyújtás.**
- **Elkerülhetetlen az állami garanciavállalások megerősítése, kibővítése.**

Ha mindezt mégsem sikerül elérni és munkahelyek 100 ezrei szűnnek meg, akkor:

- **A munkahelyüket elvesztők kompenzálása**, közüzemi számláik rendezésének megkönnyítése, állami segítségnyújtás.
- **Az álláskeresési támogatás futam idejének, mértékének növelése.**
- **Az átmenetileg elveszített jövedelmek áthidalása**, legalább a vészhelyzet megszűnéséig a korábbi kereset 50-60%-nak biztosítása (de maximum a legkisebb minimálbér összegéig).

Az az érzése az embernek, mintha a kormány nem akarna segíteni a bajba jutott embereknek csak a propaganda az ami fontos most is.

A nehéz sorba kerülteket érintően úgy „cselekszik” , mintha nem is léteznének.

A gazdasági csomag tartalma nem azonnali kezelést és megoldást jelent csak parciálisan érinti a munkadókat és munkavállalókat jelesül a részmunkaidős foglalkoztatás esetén (a jóval kisebb rész érinti).

Mi lesz a már elbocsájtottakkal vagy azokkal akiket a következő hetekben fognak elengedni?

Marad az Európában legrövidebb ideig tartó 3 hónapos futamidejű, legkisebb összegűek körébe tartozó álláskeresési támogatás (munkanélküli segély)?

Az Orbán kormány a vészhelyzet időszakában nemhogy segítene, hanem még árt is!

Rontja az önkormányzatok helyzetét, forrást vesz el tőlük (gépjárműadó) pedig ezek a pénzek egészítik ki a nehéz helyzetbe kerültekről való szociális gondoskodás pénzügyi alapjait, vagy éppen a közmunkában való foglalkoztatás forrásainak egy részét biztosítja.

A kormánynak ilyen helyzetben nem elvennie hanem adnia kellene!

Ha munka van minden van mondja Orbán, úgy tűnik viszont, hogyha nincs munka akkor semmi sincs.

Ha ez a kormány filozófiája, akkor az a kötelezettsége is adott, hogy megfékezze a munkahelyek megszűnését, vagy ha erre nem képes akkor felül gondolja filozófiáját.

Ma úgy látszik a filozófia rossz a képesség pedig korlátos.

Mind arról viszont gondoskodjanak, amit vállaltak és hangoztatnak, hogy „senkit nem hagynak az útszélén”.

Rendkívüli helyzetben igen sokfajta lehetősége van – lehetet volna- a kormánynak arra, hogy akár a munkaadók, akár a már kárt szenvedett munkavállalók irányába olyan támogató intézkedések sokaságát fogantossin ami hathatós és kézzel fogható segítséget nyújt nemcsak az elszenvedett veszteségek kompenzálására hanem nagy mértékű segítséget ad ahhoz is, hogy újra indulást zökkenő mentesebbé tehesse.

Szükséges a válságkezelési lépések mihamarabbi és minél hathatósabb mértékű megtétele, hogy hosszabb távon a gazdasági folyamatok helyreállítása minél sikeresebb lehessen.

A munkaerőpiaci problémák megoldására az e hét csütörtöki kormány ülésen hozott adóügyi intézkedések nem adnak megoldást (a szociális hozzájárulási adó 2%-os mértékű csökkentése nem a munkahelyüket elvesztőket vagy ennek veszélyében lévőket segíti).

Mint hozott a gazdasági „csodafegyver”?

Bonyolult, nem nyújt lényeges előnyt a hazai vállalkozásoknak.

Sokak számára csalódás, még szinte hatályba sem lépett már is „leírták”.

Olyannak tűnik mindez, mint Mátyás király ajándéka „hoztam is meg nem is”.

A legnagyobb probléma az, hogy a munkaadók első tapasztalásuk alapján nem sokat fognak habozni a tekintetben, hogy milyen döntéseket hozzanak a munkavállalóikat érintően.

A kormány a munkavállalók helyzetével játszik ahelyett, hogy mértékadó segítséget nyújtana a munkaadók irányába. Már csak az a kérdés, hogy a gazdálkodó szervezetek döntéseit követően, hogyan fogja cserben hagyni a munkájukat veszített munkavállalókat a kormány.

Meghirdették a segítséget, reményt keltettek, majd korlátozták a hozzáférést. Mindezt túl adminisztrált feltételek mellett valósították meg.

Maga az MGYOSZ és a MKIK is akik az előkészítésben is részt vettek, javaslatokat adtak, azt jelzik, hogy a hozott intézkedés nagyon keveset segít – nem sok mindent látnak vissza abból amit mondtak – és ha egyáltalán igénybe

tudják venni a hazai vállalkozások a támogatásokat akkor is igen bonyolult lesz a hozzáférés és túl sok az adminisztráció.

Az eddigi intézkedések láthatóan nem fogják megoldani a helyzetet, amennyiben ez így marad tovább fog súlyosbodni a gazdasági helyzet, ami újabb társadalmi problémákat fog szülni.

Az intézkedéseket bővebb hazai gazdasági körökre szükséges kiterjeszteni, a leállni-bezárt kényszerülőkre, azok körére is ahol az árbevétel esés meghaladja az 50%-ot.

A munkavállalók érdekeit is szem előtt kell tartani, mivel ha elveszítik munkalehetőségeiket, kiesnek a munkaerőpiacról, elveszítik jövedelmeiket, alacsony munkanélküli ellátást kapnak rövid ideig, annak mértékadó befolyása lesz a belső fogyasztás és ÁFA bevételek alakulására is.

Társadalmilag pedig olyan következményekkel kell szembenézni, amelyeket megelőzni sokkal könnyebb lett volna, mint visszafordítani.

A szegénység mélyülése és további szélesedésének kialakulása a most regnáló kormány felelőssége, ami tehetetlenségük, tenni nem akarásuk „eredményeként” hívódik életre.

Új extrém megoldásokat teremt a kormány
(mikor, ha nem karácsonykor hát húsvétkor)
2 éves munkaidő keret

Egy oldalúan, nem számítanak a kollektív szerződések sem!

Speciális esetekben akár közel nullára redukálható a heti vagy havi pihenőnapok száma, pld. megszakítás nélküli munkarend esetén.

Ez az intézkedés munkabér költség megtakarításról szól, amit a munkavállalón spórol meg átvitt értemben a kormány – miközben kizsigerli őket- ahelyett, hogy az átmeneti leállások időszakában segítséget nyújtana számukra.

A többlet munkát így már nem túlóráként fogják elrendelni, hanem a munkaidő keret terhére rendes munkaidőként (a túlóra pótlékot kikerülve) akár 60 óra heti munkavégzést is lehetővé téve. Minden bört a munkavállalókról húznak le csak azért, hogy a kormánynak ne kelljen segítő kezét nyújtania, majd adott esetekben a felhalmozott „negatív munkaidőt” egy munkahely váltás esetén még vissza is fizettetik a munkavállalóval (így segít ez a kormány). Ahelyett, hogy az állásidőre inkább bérkiegészítést adna a kormány.

Mindez a munkabiztonság tekintetében is szó szerint életveszélyes!

Jó példa minderre az amikor 2011-ben a Munka Törvény könyvét változtatták meg a munkavállalók kárára, a rugalmasság érdekében, a biztonság ellenére, ennek is igen káros következményei lettek a munkabalesteket érintően.

A 2012-ben bevezetett új MT kiszolgáltatóbbá tette a munkavállalókat.
A FIDESZ már ekkor szétzilálta a munkahelyek biztonságát védő szervezeteket.

Jó példa erre a munkabalesetek alakulása az elmúlt közel két évtizedbe.
2003-2011 között mértékadó 33%-os csökkenés a munkabaleseteknél.
2011-2019 között lesújtó 39%-os növekedés a munkabaleseteknél.
2002-2010 között az MSZP kormányoz, a halálos munkahelyi balesetek száma 40%-al csökken.
2010-2020 között a FIDESZ kormányoz, a halálos balesetek száma jó indulattal stagnál.

A munkabalesetek alakulása 2019/2018

Megnevezés	Munkabalesetek száma (db)	Eltérés 2019/2018 (%)
Összes munkabaleset	24 055	1,3
Halálos	83	5,1
Súlyos csonkolásos	47	11,9
Egyéb súlyos	71	24,6

Mint látható a FIDESZ eddigi intézkedései nem a munkavállalók javát szolgálta a munkabiztonság, a munkabalesetek számának alakulása tekintetében. Elgondolkodtató, hogy a jelen intézkedések milyen további változásokat fognak szülni (sajnos várhatóan nem pozitív irányba)!

Még csak április van, de már látható a munkaerőpiacon is a tendencia. A KSH által nyilvántartott munkanélküliek száma 2019. IV. negyedévében 155ezer fő volt, ami 2020 I. negyedévében erőteljesen emelkedett.

Mindazon törekvések ellenére, hogy akit csak lehet (szinte bármilyen intézkedések árán) kiraknak az ellátó rendszerből és akit csak lehet azt csak nyilvántartják, de pénzügyi juttatást nem biztosítanak a részükre. Így olyan helyzetek sokaságát teremtik meg, aminek eredményeként egyre többen kerülnek reménytelen szituációba.

Összegzés:

- **Fontos a munkaadók támogatása**, bár az is akkor lenne megfelelő, ha kellő mértékű lenne és időben érkezne.
- **Legalább ilyen fontos lenne a munkájukat veszítők támogatása**, biztonságuk megerősítése.
- **Szükségszerű lenne a társadalmi krízis helyzet elkerülés érdekében a hatékony kormányzati beavatkozás.**

Mára láthatóvá vált, hogy az első kérdés részbeni megtételén túl a másik két kérdésben vajmi keveset kíván tenni a kormány, ezért fontosnak ítélem nap mint nap szembesíteni őket azzal, hogy van mit tenniük „elesett” honfitársaikért, főleg válságos időszakban, akár az oligarcháik hathatós bevonásán keresztül is.

Az ellopott pénzek legalább egy része ilyen válságos időszakban forduljon vissza a rászoruló magyar emberek irányába.

2020. 04. 28.

Gúr Nándor
MSZP Munkás, Foglalkoztatáspolitikai és Érdekvédelmi Tagozat elnöke